

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Házhoz hordva:

Egész évre 18.—
Fél évre 9.—
Negyed évre 4.50
Egy óra 1.50
Egyes szám 6 fill.

Szerkesztőség:

Deák Ferencz-utca 12. sz.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT ERDÉLYRÉSZI HIVATALOS LAPJA

Alapította:

GOMBOS FERENCZ

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Postán küldve:

Egész évre 21.—
Fél évre 12.—
Negyed évre 6.—
Egy óra 2.—
Egyes szám 6 fill.

Kiadóhivatal:

Deák Ferencz-utca 12. sz.

Nagy olasz offenzíva Görznél.

második és harmadik olasz hadsereg támadását visszavertük. — A Wippach-völgyben hét olasz dandárt vertünk vissza. — A Karszt-fensíkon 8 olasz hadosztályt vetettünk vissza. — Ezer olaszt foglyul ejtettünk. — Sikeres előretörési vállalkozások Délbukovinában.

Budapest, november 2. (Miniszerelnökség sajtóosztálya.)

(Hivatalos.) Keleti harctér: Károly főherceg lovassági tábornok hadseregarcvonala: A Vöröstorony-szorostól délkeletre levő területen tovább is előrehaladtunk. A Brassótól délre és délkeletre ellenséges területen harcoló osztrák-magyar és német csapatok a román támadásokat visszaverték. Délbukovinában és a Capul területén sikeres előtérí vállalkozások.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: A Terstyánszky vezérezredes hadseregében küzdő német csapatok Witonice-nél, Solotwinstól délre kiverették az ellenséget egy erősen elsáncolt állásából. 22 orosz tisztet, 1500 főnyi legénységet, 10 géppuskát és 3 aknavetőt szállítottunk be.

Olasz harctér: A görzi grófságban az olaszok új offenzívát indítottak. A második és harmadik olasz hadsereg, amelyek a legutóbbi nagy harcok óta friss csapatokkal egészítettek ki, Görztől lefelé támadnak. Az első általános támadást, hála csapataink hősiességének, visszavertük. Miután az ellenséges tűz a délelőtti folyamán rendkívüli hevességre fokozódott, az ellenséges gyalogság déltájban rohamra indult. A Wippach-völgyben a Veztojbientől keletre emelkedő magaslatokat mindenáron el akarták foglalni. Itt szűk területen harcban vetett hét dandárt teljesen visszavertünk. A Karszt-fensík északi részén, röviddel délelőtti 11 óra után, az olasz gyalogság támadásba kezdett, amely eleinte szétlőtt legelső állásainkon, de csapataink átkaroló ellentámadásai az olaszokat ismét visszavetették. Lokvica azonban az ellenség kezén maradt. Ebben a támadásban 8 olasz hadosztály vett részt. — A fensík déli részén a bős támadásokkal szemben összes állásainkat megtartottuk. — A tegnapi csatánál sikerében kiváló része van a 27-ik számú karintiai Landwehr gyalogezrednek és a bevált 32. számú nyugatgalíciai népfölkelő gyalogezrednek. Ezek az ezredek álló helyben verték vissza az ellenséges támadásokat és a legnagyobb tulerővel szemben is kitartottak. A 41-es és 11-es gyalogezred is rászolgált minden dicséretre. Több, mint egyezer embert elfogtunk és hét géptegyvert zsákmányoltunk.

Délkeleti harctér: Változatlan.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Német győzelem a Stochodnál.

Rohammal elfoglalt orosz állások. — 1500 fogoly, 10 géppuska, 3 aknavető a zsákmány. — Sikeres harcok Dornawatránál és a Vöröstorony-szorosnál. — Vaux erődöt parancsra kiűritették a németek.

Budapest, nov. 2. (Miniszerelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, nov. 2. A nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati harctér: Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja: A Somme északi vidékén

a tüzérségi tevékenység részben jelentősen kiújult. Courcelletől északra egy angol előretörést könnyen visszavertünk. A franciák támadásai a Les Boeufs—Rancourt-i szakaszon kisebb előnyökhöz jut-

tatták az ellenséget. Morvától északkeletre és a St. Pierre—Vaast-i erdő északnyugati szélén általában azonban véresen visszavertük őket. Csapataink a franciák szívós ellenállása dacára Saily északi részén előrenyomultak.

A trónörökös hadcsoportja: A Maastól keletre a tűzharc több ízben nagy hevességre fokozódott. A franciák eddig főleg a Vaux-erőd ellen intéztek nehéz ágyukból romboló tüzet, amely erődöt csapataink parancsra és anélkül, hogy az ellenség zavarta volna őket, az éj folyamán már kiűritették és ahol előzőleg fontos részeket felrobbantottunk.

Keleti harctér: Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: Linsingen tábornok hadcsoportjánál a vitéz és bátor westfáliai csapatok Delfurth vezérőrnagy vezetése alatt rohammal elfoglalták a Witonice-nél és attól délre a Stochod balpartjára előretolt orosz állásokat. Az ellenség nagy, véres veszteségei mellett foglyokban 22 tisztet és 1508 főnyi legénységet veszített, továbbá tíz géppuskát és három aknavetőt hagyott kezünkön. A mi veszteségeink csekélyek. Tovább délre, Alexandrowkánál egy sikerült felderítő előretörésünkről hatvan foglyot hoztunk magunkkal.

Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala: A Kárpátokban sikeres vállalkozások Dornawatrától északra — orosz előállások ellen. Az erdélyi keleti összes arcvonalon a helyzet változatlan. A románok támadásai az Ósáncon és a predeáli szorosnál előrenyomult szövetséges csapatok ellen nagy veszteségeik mellett megghiusultak. 8 tisztet és 200 főnyi legénységet elfogtunk. A Vöröstorony-szorostól délkeletre, a reánk nézve kedvező lefolyású utak közege tovább tartanak.

Balkán-harctér: Mackensen vezértábornagy hadcsoportja: Konstancát a tenger felől sikertelenül lőtték.

Macedón-arcvonala: A Csernakönyökben és a Nidze-Planinától északra szerb előretöréseket visszavertünk. A Struma-arcvonalon élénk előretörési csatározások.

Ludendorff,
első főszállásmester.

Lapunk mai száma 8 oldal.

Románia rászolgált sorsára.

Amsterdam, nov. 2.

A „Tyd“ katonai munkatársa írja: Ritkán követtek el a szövetségesek olyan bakklövéseket, mint Dobrudzsában. Valószínű, hogy az elkövetett hibákat már nem lehet jóvátenni és Románia mind ezért fizetni fog, de rá is szolgált sorsára azért a kevéssé szimpatikus modorért, ahogyan a háborúba beavatkozott és azért az okfaián módért, ahogyan hadműveleteit végezte.

Orosz segítőcsapatok Romániának.

Bern, nov. 2.

Bukarestből jelentik: Orosz segítőcsapatok érkeztek Buzeuhoz és Predeal-tól délre már harcba is bocsátkoztak a központi hatalmak csapataival.

Négy helyen nyitottak utat hadoszlopaink a román alföldekre.

Budapest, nov. 2.

A „Züricher Post“ katonai kritikusa írja: A központi hatalmak 4 helyen nyitottak utat maguknak a romániai Kis- és Nagy-Havasalföldre és hadoszlopaink folyton előnyomulnak. Nem volna meglepetés, ha több szorosan is kiterjedne az átkelést Romániába. A nagy siker, amelyet a központi hatalmak Románia összezuzásával elérnének, első sorban óriási erkölcsi hatást keltene. Románia lenne az a negyedik kis állam, mely az antant egységes akciójának hiányossága, valamint hibás katonai számítások következtében elpusztulna. Románia gazdag készletei kiegyenlítenék a központi hatalmak javára a tengeri blokád okozta károkat.

Reims bombázása.

Rotterdam, nov. 2.

A németek október 25-ike óta hevesen ágyúzzák Reims városát. Az első napokon 250 gránátot lőttek a városra. Másnap és harmadnap szintén erősen lőtték a várost.

Genf, nov. 2.

A Libertének jelentik: 1914. óta még sohasem ágyúzták Reimsot olyan hevesen, mint most két nap óta. A francia tüzéség hevesen viszonosította a tüzelést. Az anyagi kár nagy, többen meghaltak.

Az első téli csata a Sommenál.

Genf, nov. 2.

A „Daily Mail“ haditudósítója írja a Somme-frontról: A legutóbbi harcokban a tisztek parancsára mocsaras területen indultak az angol katonák rohamra. A harcok elkeseredettsége óránként növekedett. A németek vad ördöggént szurkáltak jobbra-balra. A vihar miatt ágyúink tüze veszített pontosságából. A katonák testére iszapkéreg tapadt, amelyet a hideg szél jéggé páncélozott: ez volt az első téli csata a Sommenál.

Szinaja légi bombázása.

Bern, nov. 2.

Párisi lapok jelentik, hogy egy eilenséges repülőgép bombázta Szinaját. Egy asszony meghalt, többen megsebesültek.

Véres katonai affér a budapesti városházán.

Budapest, nov. 2.

Tegnap délben a városháza közeli mezési ügyosztályán megjelent Ginzery hadnagy Jaritz Gyula közlelmzési felügyelőnél s heves szóváltás után kardjával többször feléje sujtott, majd eltávozott. Jaritz elmondotta, hogy a hadnagy őt okolta, amiért a nővérét, Ginzery Szilviát, abból az ügyosztályból más ügyosztályba tették át. Szóváltás közben a hadnagy kardot rántott s a felügyelő homlokára sujtott és 3 centiméteres széles sebet ejtett rajta, azonkívül megsebesítette a kezén is karját pedig átszurta. Jaritz állapota nem súlyos s ezért lakásán ápolják.

Az orosz-román csapatok védik Észak-Dobrudzsát.

Pétervár, nov. 2.

Az orosz-román hadvezetőség elhatározta, hogy védeni fogja Észak-Dobrudzsát, mert biztosítani akarja magának a legfontosabb közlekedési utat a Dunán Galac és Reni között.

Az osztrák kabinet bemutatkozása.

Bécs, nov. 2.

Körber osztrák miniszterelnök a kabinet tagjaival a napokban Budapestre érkezik, ahol a bemutatkozás után valószínűleg megkezdődnek az első tárgyalások a kiegyezési és gazdasági kérdésekről.

Bukarest kiürítése.

Genf, nov. 2.

Bukarestet polgárilag majdnem teljesen kiürítették. A király, a vezérkar és a legfőbb képviselő Jassyba ment. A város sokat szenvedett a légi támadásoktól.

Hadiparancs a dobudzsai hadsereghez.

Budapest, nov. 2.

A Wolff-ügynökség jelenti Berlinből: Mackensen a dobudzsai hadsereghez a következő hadiparancsot intézte:

Medzsidje mellett, okt. 26.

Alám rendelt hadsereget katonái! A császár megbízott, hogy üdvözlését, elismerését és köszönetét átadjam nektek a Dobrudzsában véghezvitt tetteitekért. Megkoronáztátok ezen tetteket Konstanca és Csernavoda bevételével és az azokon tulmenő ellenségnek üldözésével. Amint megleptétek a románokat Tutrakánál és Szilisztriánál, amint megállítottátok a románokat és oroszokat Muszubejnél és Aptaatnál, úgy megvertétek őket, hogy kénytelenek voltak a Fekete-tengertől a Dunáig, Tuzlától Rasovoig terjedő, már békében előkészített megerősített állásaikban menedéket keresni.

Tropaisarnál és Cobadinunál, főtámaszpontjaiknál, még jelentékeny megerősítéseket is kaptak, de bár a tenger felől, a Duna mentén veszélyeztetni próbálták szárnyatokat, három napos forró csatában kiverítétek az oroszokat, románokat és szerbeket megerősített állásaikból. Fáradhatatlan üldözésben a Tarján-sáncokon tul kergettétek és az északi Dobrudzsán végig szorítottátok őket.

A győzelem teljessé vált, méltó fegyverbarátságunkhoz, a hűségi szövetséghez, mely a németeket, bolgárokat, törököket, osztrákokat és magyarokat soraitokban egyesíti.

Katonák! Magatok mellé kényszerítetek hadiszerencsét. Előre tehát új haditettekre ösztönözlek. Legfőbb haduratokkal és az ottmaradtokkal én is, főparancsnokotok, hálátszível, teljes bizalommal tekintek vitézségetek további sikerei elé, Mackensen.

Ghika herceg tanácskozása az olasz külügyminiszteriummal.

Róma, nov. 2.

Ghika herceg Románia római nagykövete megjelent a konzultán és hosszasan tanácskozott De Martino külügyminiszterrel. Diplomáciai körökben helytelenítik, hogy az olasz sajtó a legpesszimistább információkat hossa dobudzsai és erdélyi harcokról. Az következtetik, hogy Ghika szintén ez ügyben folytatott megbeszélést De Martinovval. Az olasz háborús pártok meg akarják győzni a közvéleményt arról, hogy román helyzet semmiféle aggodalomra nem ad okot, mert a szövetségesek segíteni fogják Romániát.

Enyhült a német-norvég viszony.

Kopenhága, nov. 2.

Norvégiában a Németországgal való viszonyt már nyugodtabban ítélik meg. Egy ismert norvég nagykereskedő, aki Berlinbe érkezett, kijelentette, hogy a krízis most nem akut jellegű.

A „Deutschland“ ujra Amerikába érkezett.

Berlin, nov. 2.

A Wolff-ügynökségnek jelenti New-Londonból: A „Deutschland“ szerdán reggel ideérkezett.

A Románia elleni offenzíva nem fenyegeti Oroszországot.

Budapest, nov. 2.

Berlinből sürgönyzik: A „Lokalanzeiger“ nek jelenti Stockholmból: Az orosz közvéleményben, dacára annak a hidegvérű nyugalomnak, amellyel Románia pusztulását szemlélik, az az aggodalom vált urrá, hogy a német győzelmek végeredményben Oroszországot is veszélyeztethetik. Ez ellen a felfogás ellen száll sikra a hivatalos „Russkij Invalid“, amely egy cikkében kifejti, hogy a Románia elleni offenzíva nem veszélyezteteti Oroszországot. Az események, ellenkezőleg: Oroszország számára kedvező fordulatot vettek.

A németek ugyanis offenzívájuk fő nyomását, nem mint várható lett volna, a hármasszöglet ellen fejtették ki, amivel az oroszok bukovinai hadállásai lettek veszedelembe kerülve. Egészen más terveik vannak a németeknek: a Buzeu-völgyben való előnyomulás és Buzeunak, ennek a fontos román vasúti csomópontnak a megszállásával azt tervezik, hogy Moldovát szétválasztják Oláhországtól. Oroszország tehát teljes nyugalommal figyelheti a romániai eseményeket.

Budapest, nov. 2.

Berlinből jelentik: Stürmernek és Protopopownak a főhadiszállásra történt együttes utazásának a „Ruskoje Wjedomosti“ a legnagyobb jelentőséget tulajdonítja. A főhadiszálláson fogják a közlelmzés szervezésének kérdését eldönteni.

A kérdés megoldását Wasiltschikow herceg fogja bizni, miután Protopopow nem akarta a felelősséget vállalni. Ezenkívül a főhadiszálláson végleg dönteni fognak Stürmer

alépése dolgában, aki, a liberálisok véle-
nye szerint, semmiesetre sem jelenhet meg
ama előtt.

Csatornában egy rémet torpedónaszád sem rongálódott meg.

Berlin, nov. 2.

A Wolff-ügynökség jelenti: Balfour-
az angol alsóházban tett kijelentésére
hatalosan ismételt és nyomatékosan
súlyozzák, hogy német torpedóna-
szádoknak legutóbb az angol csatornában
hezhvitt támadásakor **egyetlen tor-
pedónaszádunk sem rongáló-
dott meg s egyetlen egy sem
pusztult el.**

Az oláh vezérkar jelentése.

Budapest, nov. 2.

Az oláh vezérkar jelenti november
1-jéről:

A Prachova-völgyben ellenséges tá-
madásokat visszavertünk. Dragoslavinél a
harc folyik. Az Olttól keletre a küzdelem
folytatódik. A Zsil völgyében foly-
tatjuk az ellenség üldözését. Dobrudzsá-
ban a helyzet változatlan.

Bolgár hivatalos jelentés.

Az oroszok bombázták Konstantinápolyt.

Szofia, nov. 2.

A bolgár vezérkar jelenti másodikkán:
Macedón-front: A Malik-tónál és a Cserna-
ajlásban ellenséges támadásokat vissza-
vertünk. Az október 31-iki harc folyamán
Struma-völgyben az ellenség súlyos
vesztéseket szenvedett. A Chiristos és
Saraklidzuma közötti szakaszon 500 el-
emtetlen holttestet, sok friss sirt, vala-
mint nagymennyiségű szétszórt fegyvert
és felszerelési tárgyat találtunk. Román
front: A helyzet változatlan. Négy ellen-
éges hadihajó 20 percig bombázta Kon-
stantinápolyt, de parti ütegeink a hajókat távo-
zásra kényszerítették. A bombázás folytán
halálozás, vagy anyagi kár nem volt. A
Dunánál Ruszcsuk és Szisztov között
kölsönös tüzérvárak.

A Vaux-erőd elfoglalásának jelentősége.

Berlin, nov. 2.

A „Lokalanzeiger“ írja Vaux feladásáról:
Vaux kiürítése nem lepett meg bennünket. El-
sején este katonai helyről közölték velünk, hogy
az erődöt másodikkára virradóra kiürítjük.
Douaumont és Vaux erődök a Verdunért való
küzdelemben mindaddig szerepet játszottak,
amíg teljes harci értékkel, mint erődök francia
birtokban voltak. Verdun várának megbénítása
véget ért volna, ha ezeket ezeket tenni, ami
meg történt. Mindkét erőd meg van fosztva
a harci eszközöktől és nagyjából elpusztítva
vannak. Miután Douaumont környéke francia
birtokba ment át, Vaux megtartásáért nem
volt értelme többé nagy áldozatokat hoznunk.

A 45 éven felüli internáltakat kicszerelik.

Bern, nov. 2.

Az angol alsóházban hivatalosan
bejelentették, hogy **Németország elfo-
gadta a negyvenöt éven felüli inter-
náltak kicszerelésére vonatkozó angol
indítványt**, minek következtében az
internáltak kicszerelése legközelebb meg-
kezdődik.

Itália megnyugtatta Páris.

Lugano, nov. 2.

Az olasz kormány Párisba küldi
Bissolati minisztert, hogy a franciákat

megnyugtassa Olaszország politikája
iránt, miután Tittoni nem tudta hazájá-
ban keresztülvinni Franciaország kíván-
ságait az egységes frontot illetően.

Sikeres repülőtámadásaink az olasz partok ellen.

Budapest, nov. 2.

Hajóhadparancsnokságunk jelenti:
November 1-én este tengerészeti repülő-
rajunk igen sikeresen megtámadta Cer-
wignanot, San Giorgio di Nogarát,
Pierist, Gradot és a monfalconei adriai
műveket. Az említett helyek katonai
műtárgyain, vasuti telepein, valamint a
gradoi repülőállomás egyik csarnokán
számos telitalálatot értek el.

Böhm-Ermolli és Terstyánszky kitüntetése.

Berlin, nov. 2.

A császár Böhm-Ermolli vezérezre-
desnek a Pour le merite-rendjelet, Ter-
styánszky vezérezredesnek pedig a Vörös-
sas-rend nagykeresztjét a kardokkal ado-
mányozta.

Meghosszabbították a mezőgazdasági fel- mentéseket.

Budapest, nov. 2.

A hadügyminisztérium és a két
honvédeimi minisztérium által mező-
gazdasági érdekekből engedélyezett
felmentések a jövő év március 31-ig
meghosszabbítottak.

Két évig orosz fogságban.

Egy kicserélt magyar orvos az oroszországi állapotokról. Négy hónapig tartott a hazautazás.

(Saját tud.) Most érkezett haza az orosz
fogságból Sz. G. dr.

Sz. G. még 1914. aug.

29-én fogságba került s két esztendő külön-
böző orosz fogolytáborokban töltött. Sz. G.-nak
alkalma nyílt két esztendő oroszországi tar-
tózódása alatt nemcsak az orosz fogolytáborok
életével, hanem az oroszországi viszonyokkal
is megismerkednie. Szabadulása igen érdekes
körülmények között történt. Külügyi kormányunk
a semleges diplomácia közbejöttével 56 magyar
és osztrák, illetve orosz orvos kicserélésére
nézve megállapodásra jutott. Az 56 orvos nevét
kisorsolták, Sz. G. azonban nem volt a sze-
rencsés kiválasztottak között. Mire azonban az
orvosok utnak indítására sor került, hat magyar
és osztrák orvos a sorshuzás kegyeltjei közül
meghalt. Az új sorshuzás kedvezett a fiatal
orvosnak s végre 5 orvostársával s egy rokkant-
szállítmánnyal együtt utnak indulhatott.

A két éves fogságban átszenvedett kálváriá-
járól s érdekes tapasztalatairól a következőket
beszélte el:

— 1914. aug. 29-én estem fogságba

Kozákok kezébe kerültem. Első
dolgom volt, hogy minden értéket elszedtek
tőlem, különös szerencsémre azonban ezüst
óramra és hátsó zsebemben levő cigarettá-
tárcámra nem találtak rá. Tiltakozásom ellenére,
halálos fenyegetések között kardomat is el-
szedték tőlem a kozákok. Lembergbe vittek,
ahol három napig semminemű élelmet nem
kaptunk. A szó szoros értelmében kiéhezten
jelentünk meg azon az ebéden, amelyen az
állomásparancsnok megvendégelte a fogoly tisz-
teket. Az orosz főtsőt — el kell ismernem —
igen kedvesen bánt velünk, láthatólag kerülte,
hogy a háború kérdését szóba hozza, csupán

Nyilatkozni fog a kancellár.

Berlin, nov. 2.

„Vorwärts“ jelenti: A birodalmi kan-
cellár holnap a birodalmi gyűlésen ismét-
eltelen nyilatkozni fog, hogy a kormány
háborús politikáját a jelenlegi helyzetben
még egyszer behatóan megvilágítsa.

Szerelmi dráma Budapesten.

Budapest, nov. 2.

Ma az Ybl Miklós-utcában Weber
Rezső 17 éves kultuszminisztériumi hiva-
taltól Tóth Erzsébet 20 éves háztartás-
beli leány lakásán, mialatt a leány anyja
a másik szobába ment, rálőtt a leányra,
azután a saját mellébe lőtt. A leány meg-
halt, a fiú könnyebben megsebesült. A
drámának valószínűleg szerelmi háttére
van.

Anglia még mindig a kis nemzekért harcol.

London, nov. 2.

A gyarmati club megnyitásán Rose-
brey lord kijelentette, hogy az elesietett
békéről való felelőtlen fecsegést meg kell
róni. Ha akadna olyan rövidlátó gyáva
miniszter, aki ilyen békét kötne, nem
akadna tengerentúli angol, aki csatlakoz-
nék az ily módon kormányzott országhoz.

Mi a kis nemzetekért és a semle-
gesekért harcolunk, akik elsősorban szen-
vednének a kiméletlen porosz támadás
folytán, ha legyőznének bennünket.

annyt jegyzett meg, hogy a csukaszürke ruha
színe nem praktikus.

Lembergben csak rövid ideig voltam,
innen Kiewbe, majd Omszkba vittek, ahova
30 napi utazás után érkezünk meg. Krepos
katonai erősség kórházában alkalmaztak a ki-
ütéses tifusz-betegek osztályában. Nem a leg-
jobb reménységek között foglaltam el ezt a
helyet; elmondották nekem, hogy elődeim közül
kilencen inficiálódtak s haldokoltak meg is haltak.
150 kiütéses tifuszban szenvedő beteget kellett
kezelnem és sajnos, a halálozási arányszám
igen magas volt, ami főleg a gyógyszerellátás
hiányos voltának tulajdoníthatók. Általában
megfigyeléseim szerint a légénység helyzetére

A ragályos betegeket hosszú időn át együtt
hagyták a sebesültekkel s mikor egyizben óvást
emeltem az ellen, hogy az orbáncosokat nem
különbözték el, azzal torkoltak le s minden
ellenkezésem ellenére sem változtatták meg ezt
a véleményüket, hogy az orbánc nem fertőző
betegség.

— Az omszki fogolytáborban 400 magyar
és osztrák tisztárammal voltam együtt s 50
rubel havi jarandóságból kellett összes szük-
ségleteinket beszerezni. Egy tisztársam ki is
tört az inspicáló orosz főhadnagy előtt:

— Nálunk

Az orosz tiszt mosolygott, nem válaszolt.
Másnap azonban megidéztek a magyar tisztet
s minden kihallgatás nélkül két hónapi szigo-
ritott fogságot szóltak rá. Később kiderült, hogy
a szigorított fogság nem volt rossz csere. Orosz
tisztakkal osztotta meg tisztársam a fogság
napjait s az orosz tisztet nagyszerűen értékelték
a módját, hogy kell a rabság unalmát fűsze-
rezni. Néhány rubel fejében az örök minden
szabadságot megadtak számukra, kártyáztak,
borozgattak, sőt még zenészek is előkerültek
valahonnan.

— Ismét el kell követnem valamit, hogy

bezárlanak, — ezzel a kijelentéssel foglalta el régi, elnyűtt fekhelyét a szigorított fogságból visszakérült tiszt.

— Az otthon történetekről, illetve a harc-téri helyzet felől — ha kissé megkésve is — mindig értesültünk. Az orosz lapok, amelyeket elég könnyűszerrel megszerezhettünk, ügyesen leplezték a valóságot s így Przemysl visszafoglalását csak akkor tudtuk meg, amikor przemysli tisztek kerültek hozzánk. De a harc-téri helyzet képét a velünk való bánásmód s a lakosság hangulata — mint érzékeny szeizmográf — hűen visszatükrözte. Csodálkozok azon, hogy a lakosság körében szerzett tapasztalataimról beszélek. Engedélyünk ugyan csak arra szólt, hogy örök kíséretében tethünk rövidebb sétákat a városban, a muszka örökkel azonban a pénz nyelvén lehetett beszélni. Ha kedvünk telt benne, akár órákra is eltávozhattunk a fogolytáborból s én kerestem az alkalmat, hogy az orosz polgárokkal szobaelégyedjek. Az orosz nép szívéből meggyűlölte a háborút, amely fiatalságának legderekabbjait vágóhídra viszi s az elkeseredés náluk alig elképzelhető méreteket öltött. Hozzájárul ehhez, hogy az élelmezés Oroszország rettenetes vasúti viszonyaihoz megfelelően, a lehető legrendszertelenebb. Egy negyedkiló vaj 17 korona, egyes cikkek teljesen eltűntek a forgalomból, a buza és kenyér azonban elég olcsónak mondható. Fokozza a nép elkeseredését a közállapotok abszolút korrupsziója és zül-lőtsége. Megegett, hogy a Kárpátok felé irányított municiós- és élelmiszer-vonatot valahova Wladivosztkba vitték s mikor nagy hajsa után előkerült, a készletek nagy részét időközben el-lopták. Így járt egy hét kocsi-ból álló, magyar és osztrák foglyoknak szánt svéd élelmiszer-es ruhaszállítmány is. A kormányzás megadta az engedélyt a szeretetadományok elszállítására, egy alantas tisztviselő azonban megakadályozta a vonat átengedését a határon. Jelenetet inszenált, egy-két hét alatt meg is ismélte rendelkezését, ekkorra azonban a ruha-neműek és élelmiszerek egy részét ellopták, három vasúti kocsi teljesen elsikkadt, a meg-maradt élelmiszer pedig teljesen elromlott.

— Le nem írható boldogság töltött el, amikor közölték velem, hogy a sorshuzás ked-vezése folytán hazatérhetek. Junius 2-án indul-tam utra öt orvostársammal és néhány rok-kanttal. *Keserves utunk négy hónapig tartott.* Egy-egy városban hetekig vesztegeltünk, attól azonban gondosan óvtak, hogy az utbaiejtett Moszkva és Szentpétervár viszonyairól tájéko-zódhassunk. Okuk volt rá, mert ezekben a vá-rosekban forradalmi jelenségek észlelhetők s szent meggyőződése az orosz népnek, hogy a háború befejezését

Fellelékeltünk, mikor átléptük a svéd határt s innen kezdve diadalmenetű változott kalyáriá-járásunk. Leitmeritzben is szeretetteljes fogad-tatásra találtunk, nekünk magyar tiszteknek, nemzetiszínű zászlócskák kedveskedtek a lakosok. Bécsben jelentkeztem a hadügyminisz-teriumban. Egyelőre pihenni küldtek. Két esz-tendő szenvedése után bizony rám fér a nyu-galom.

Bűnös volt a temesvári orvos.

Reitzer József dr.-t egy évi börtönre ítélték.

Temesvár, okt. 31.

Hirt adtunk róla, hogy a temesvári tör-vényszék előtt kezdetét vette a magzatelhajtás büntetével vádolt Reitzer József dr. orvos főtárgyalása. A bíróság meghozta ítéletét, amely a vizsgálat adatai és a terhelő tanúk vallomása alapján egy évi börtönre ítélte Reitzert.

A folytatolagos tárgyaláson elnök fel-olvasította az igazságügyi orvosi tanács véle-ményét. Eszerint a hashártya fertőzését az az üreg okozta, melyet átvatlatlan kéz műtét alkal-mával curettel-el okozott az anyaméh falán. Erős gyanu kél, hogy Reitzer dr. művi elvetelést, azaz tiltott magzatelhajtást végzett. Az orvosi tanács ezt bebizonyítottan látja a periratokból

s leginkább abból, hogy Reitzer dr. az operációt akkor végezte, amikor a férj, akinek az ope-rációt tiltó kijelentéséről Reitzernak Szigetinével folytatott beszélgetéseiből tudnia kellett, hiva-talosan több napra el volt utazva. Egy három hónapos terhességben levő nő méhét csak a legvégsőbb szükségben szabad erőszakosan ki-üríteni és így Reitzer dr.-nak a műtetre oka nem volt. Súlyosbító körülmény, hogy a műtetre szükség nem volt s hogy az bűnös szándékból végeztetett.

A perbeszédék után nagyszámu hallgatósá-g — bírák, hadbírák, ügyészek, ügyvédek, orvosok — előtt hirdette ki Szász János dr. elnök a királyi törvényszék ítéletét. A királyi törvényszék bűnösnek mondotta ki Reitzer József dr.-t a magzatelhajtás büntetében s emiatt egy évi börtönre, három évi hivatalvesztésre és a bűnügyi költségek megfizetésére ítélte. Kötelezte egyben, hogy Szigeti Károly sértettnek, az elhalt Szigeti Károlyné férjének 2000 korona kártérítést fizessen. A 2000 koronát meghaladó összeg tekintetében Szigeti Károlyt perre uta-sította s jogában áll a további kártérítés iránt a pert a polgári bíróság előtt megindítani.

A gondatlanságból okozott emberölés vádja alól a törvényszék vádlottat felmentette.

A törvényszék ítéletét nagyobb vonások-ban a következőkkel indokolta:

A királyi törvényszék mindenekelőtt *bizo-nyítottan vette azt*, hogy Reitzer dr. a magzat-elhajtást előzetes megbeszélés és az ötven korona tiszteletdíj felajánlása és elfogadása

alapján végezte. A perben döntő fontossá-g annak a kérdésnek tulajdonított a bíróság, vaj-n a műtét elvégzése orvosilag javált volt-e vagy sem? E tekintetben a törvényszék arra vo-takozott, hogy Szigeti Henrik dr. törvényszéki orvos véleménye és az igazságügyi orvosi tanács véleménye egymásnak ellentmondanak, a fő-tárgyalás adatait vette alapul a konkrét me-állapításhoz. A főtárgyalás adataiból pedig a bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy *műtét orvosilag indokolva nem volt.* Ezt a í-tevést egynehány gyanus momentum támogalt, mert ha orvosilag javált lett volna a műt-egy mi szükség sem lett volna arra, ho-Reitzer dr. a tanúknak azt mondja, hogy „egyöntetűség kedvéért vallják azt, miszerint már megkezdett vérzéshez hívták”, mi szüksé-sem volt a titkolódzásra, különösen a férj el-és érthetetlen az, hogy a műtétnek elvégzés-Reitzer dr. egy olyan napra tűzze, amikor a férj a háztól távol volt, de nem volt orvosilag javalt a műtét azért sem, mert Reitzer saját előadása, de Liuba dr. vallomása szert-is nem birt tudomással arról, hogy az asszony szivizomelhajásodásban szenvedett s ezt csak későbbi boncolás állapította meg, amit vádló-javára betudni nem lehet.

Az ítélet ellen Zobay Ferenc közvádló felebbezést jelentett be azért, mert vádlottat törvényszék a gondatlanságból okozott embe-ölés vádja alól felmentette, a vádlott és védő pedig a bűnösség kimondása és a büntetés mérve miatt jelentettek be felebbezést.

2500 méternyire a főtér felett.

Vezér László dr. légi utja.

— Az „Ujság” tudósítójától. —

Megkerestük dr. Vezér Lászlót, az új és kitűnően bevált gránátvető ágyuk zseniális fel-találóját, aki egy újabb találmányához szüksé-ges megfigyelés céljából tegnap és tegnapelőtt felőráig tartó légi utat tett meg a város felett. A gépmadar gyönyörű utját ezer és ezer kíváncsi szem kísérte figyelemmel a szürke, de biz-tos fundamentumú földről és a bámulatos biz-tonsággal leírt szédítő körök lelkes csodálatot váltottak ki a kolozsvári emberekből. A gép nagyszerű pilótája mellett, a megfigyelő helyén, ott ült Vezér László dr. is, a vállalkozó szel-lemlő kolozsvári pap, aki az alábbiakban mon-dotta el munkatársunk előtt a ritka utazás alatt szerzett impresszióját:

— Egy híres pilóta vezette a gépet, a melybe beültem s ez a tudat abszolút bizton-sággal töltött el. A pilóta Renner szakaszvezető volt, aki két testvérével együtt már a háború előtt nevezetes eredményeket ért el a repülő-gép fejlesztése körül. Még soha nem ültem repülőgépen és így izgatott kíváncsisággal vár-tam azt a pillanatot, amikor a gép a levegőbe emelkedik. Bármennyire szerettem volna, ennek a pillanatnak érzését nem voltam képes emlé-keim között megörökíteni, mivel a földtől való elválás észrevehetetlenül rövid idő alatt történt s különben is minden figyelmemet a megindu-lás pillanatában a motor borzalmas kattogása kötötte le.

A gép felszökkent, pár hatalmas kört írt le a levegőben és a következő perben óriási távolság keletkezett köztem s a föld között. A gép 160 lóerős motorral volt felszerelve és a második perben már 120 kilométeres sebes-séggel szelte a levegőt. Mielőtt beszálltam a gépbe, keztyűvel, sapkával, bőrkabátal láttak el, mégis nagyon éreztem a hideget, amit a gép körül keletkezett szél okozott. A gép óriási sebességgel közeledett a város felé. Ezer méter magasságban értünk a főtér fölé, amely gyö-nyörű, szabályos négyszögmint feküdt alattunk. Ebből a magasságból pazar látványt nyújtott a város képe. Vékony szalagocskák huzódtak el az utcák, mint egy játékos üzlet kirakata, olyannak tetszett a város apró, szabályos há-zaival, amelyek közül kiemelkedtek a templomok tornyai. A nap bevilágította a házak tetejét és a sok fényes tető, mint elszórt gyémántok csillogtak a messze földről.

Egyszerre csak mindig kisebbek és kiseb-bek lettek a házak, a templomok, mindig ke-kenyebbek az utcák szalagjai és a járkáló emberek olyanok lettek, mint mákszemek valan fehér papírlapon. Éreztem, hogy emelkedün-Önkéntelenül a magasságmérőre néztem, ame-2500 métert mutatott. Ebben a magasságba keringtük körül kétszer a várost. Azután egyszerre csak elállt a motor pokoli kattogás. Olyasmint éreztem, mintha egy lift indulna me-velem lefele, de ez az érzés erősebb, az esé a sülyedés érzését jobban, intenzívebben kifo-jező volt s amit eddig nem éreztem: egy k-szédülés lett urra rajtam. Most a motor isme-működni kezdett s amint a magasságmérőre néztem, az már csak 2200 méter magasságot mutatott, tehát háromszáz métert estünk egyszerre. Egy-egy hatalmas kör után ez az esé-ujból és újból megismétlődött, de már ne-éreztem az előbbi kellemetlen érzést, úgy lát-szik, megszoktam.

A leszállásnál bámulatos ügyességgel ká-práztatott el Renner pilóta. Siklórepüléssel, ha-talmas magasságból zuhantunk a föld felé. Zuhánás közben a motor nem működött é-csak akkor kapcsolta be a motort, amikor tíz vagy tizenöt méternyire lehettünk a földtől.

Repülésem ideje alatt sikerült egy-ké-megfigyelést tennem, aminek egy új eszmén-kivitelénél okvetlenül hasznát fogom venni.

Erdélyben ismét megkezdtek működésüket a bíróságok.

Fekete Gábor táblai elnök nyilatkozata

(Saját tud.) Erdélyben lassan-lassan helyre-

áll a normális élet, hazatérnek az ideiglenesen elmenekült közigazgatási hatóságok, megke-zdik működésüket a bíróságok, amiknek a mun-kájára most, az elvadult erkölcsök idején, a csöcselék fosztogatásainak megtorlására és a jogrend helyreállítása szempontjából olyan nagy szükség van. A románok erdélyi betörése meglepetésszerűen érte az országot s így nem csoda, ha az evakuálás nem a legnagyobb rend-ben történt meg. Különösen megsínylették ezt a gyors menekülést az erdélyi bíróságok, melyek a

Betörés első napjaiban a szélrózsa minden irányában szétszaladtak. Egyidőben Kolozsváron közödkedett Erdély valamennyi igazságügyi hatálya, de azután, a zavar elmúltával, megint az egyes csoportok elrendezése s most arról adhatunk hírt, hogy a kolozsvári ítélőtábla területén például, a petrozsényi és a járásbírók kivételével, valamennyi bíróság megkezdte a működését. A marosvásárhelyi ítélőtábla területén valamivel kedvezőtlenebbek az állapotok, mert ott a betörő oláhok helyt a bíróságok épületében nagy károkat okoztak.

A kolozsvári ítélőtábla területén levő bíróságok működésének megkezdésére vonatkozólag érdektünk *Fekete Gábor v. b. t. t.*, kolozsvári táblai elnökhöz, aki kérdéseinkre a következőket válaszolta:

— Az oláhok erdélyi betörése következtében a marosilyei, algyógyi, vajdahunyadi, viznai, szerdahelyi, szászsebesi, ujejházi, petrozsényi járásbírók, a nagyszebeni és dévai törvényszékek szüntették meg ideiglenesen működésüket. A bíróságok a betörés zavarában Erdély nem veszélyeztetett városában, Kolozsváron és Nagyváradon találtak ideiglenesen helyezést. A hadihelyzet jobbra fordultával azonban az igazságügyminiszter elrendelte, hogy nagyszebeni és dévai törvényszékek kezdjék meg működésüket. A hozzám érkezett jelentések szerint ez a kolozsvári tábla területén már, petrozsényi és Puj kivételével, mindenütt megtörtént. E két helyen is csak azért késlekednek a bíróságok ügymenetének megkezdése, mert a bíróságok elhelyezéseit szolgáló épületek nincsenek még használható állapotban.

— Károkról még nem érkeztek hozzám jelentések, annyit azonban kijelenthetek, hogy legfontosabb iratok és a telekkönyvek biztonságba vannak. E tekintetben tehát a közönség semmi kárt nem szenvedett. A nagyszebeni törvényszék tisztviselői szintén elfoglalták helyeiket. A bíróságok normális munkája azonban még teljesen nem kezdődött meg katonai okok miatt. Pár napon belül remélhetőleg ezek a zavaró okok is meg fognak szűnni.

Erdeklődtünk aziránt is, hogy a marosvásárhelyi ítélőtábla területén levő bíróságoknál milyenek az állapotok.

— Közvetlen tudomásom nincs arról, hogy a marosvásárhelyi ítélőtábla területén a bíróságok milyen károkat szenvedtek, úgy értesülünk azonban, hogy nagybárára már az ottani bíróságok is megkezdtek a munkát. Székelyudvarhely, Oklánd, Székelykeresztúr, Brassó, Fogaras, Sárkány, Zernest, Csikszérda, Erzsébetváros, Csikszentmárton, Gyergyószentmiklós, Szentágota, Medgyes, Köhalom, Nagysink, Segesvár, Hosszuaszó, Kézdivásárhely, Dicsőszentmárton, Sepsiszentgyörgy és Kovászna területére a bírósági tisztviselők már szintén elutaztak.

HIREK

Merész Gyula kiállítása.

Ma délelőtt 10 órakor nyitja meg ünnepélyesen *Haller Gusztáv dr. polgármester* *Merész Gyula* festőművész kollektív kiállítását. A Pannónia-szálló kiállítási célokra kiválóan alkalmas földszinti termében egy csomó színpompás, nemes művészi ihlettel telített festmény teszi vonzóvá a művészt kolozsvári barátai előtt. Ritka alkalom Kolozsváron komoly tárlatról beszélni s érdemes futólagos sétát tenni a kiállítás termeiben.

Az érdeklődő találni fog minden zsánerű dolgot, tájképet csak úgy, mint figurálist, csendéletet, hangulatos enteriőr részleteket.

Tájképei közül monumentalitásával legjobban a „Táborhely” című festménye kap meg a mely az előadó biztos kezű mesterére vall. A mester jó komponáló képességét, a finom valószínű színérzékét, a vonal s szín-perspektíva briliáns kezelését dokumentálja ez a kép.

Előadása s különösen borusan megfestett felhői Bosznai tájképeivel vetekedik. A „Piazza del Popolo”-ban Róma egyik legszebb terét tárja elénk Merész. „Hajnali köd” című vászna sejtelmes finom szürke tónusaival egyike a leg-erősebb dolgainak. „Estéje”, plener-napsütéses utra, erdőrézletei egyformán lebilincselik a szemlélőt.

A művész hugát ábrázoló plener-kép különösen hangulatos, a napsütéses Kolozsvár téli tájképei, tömeg- s folt-elosztásukkal erősen dokumentálják Merész komponáló képességét. Figurális dolgai közül az „Apacs” a legjobb, hol a mozdulat érdekes beállítása s megrajzolása a biztos tudású rajzolókat karakterizálja. „A fekete macska” című képen a női akt felső része van szépen megoldva s a „Pékmester”-t ábrázoló figurális portréja a félakt felső részének sok szeretettel történt megformálásával tűnik ki. „Az arató katonák” tanulmánya egységes kompozícióval, erős, napsütéses hangulatban komoly studium. „Vásárcsarnoka”, firenzei és velencei tájkép-studiumai frissek, színesek.

Mindent egybevetve: Merész festményei egy fejlődő, nagy tudású, mélyen érző művész-
lélek megnyilatkozása.

A kiállítás nagy sikerét valóban nem nehéz megjósolni.

Gy. L. S.

— (Hova tűnt el a Kolozsváron levágott sertések zsirja?) A főszámvevő statisztikát kért a közbiztonsági igazgatóságtól az októberben levágott sertésekről. Kiderült, hogy a múlt hónapban mintegy másfélszer sertést vágtak le a kolozsvári vágóhídon a mészárosok. Ez a jelentős szám érthetlenné teszi, hogy a kolozsvári mészárosoknál miért nem lehet szalonnát és zsirt kapni. Igaz viszont, hogy a mészárosok nem titkolják, hogy zsirkészletüket nem hozzák Kolozsváron forgalomba, hanem más városokba, sok izben külföldre expedálják el. Ezt a legutóbbi ármegállapító bizottsági ülésen egyik hentes be is ismerte. Azt — sajnos — nem lehet ezidőszert megakadályozni, hogy a mészárosok ne vigyék ki a város területéről azt az élelmiszert, amelyre a város lakosságának szüksége van. Ellenben abba már van beleszólásuk a hatóságoknak, hogy a mészáros-üzletek ne csak pro forma tartsák nyitva üzletüket, hanem azért, hogy a közönség szükségletének kielégítéséről gondoskodjanak. A közszükségleti cikkek árusításával foglalkozó iparosok törvény szerint kötelesek üzletüket nyitva tartani, ami alatt nem az értendő, hogy a redőnyt felhúzzák s a pultra feltelepedve, pipáznak, hanem szolgálják is ki a polgárságot. Azt az átlátszó ürügyet nem akceptálhatjuk, hogy nincs zsir, — nincs, mert a derék férfiak borsos árakon mérve, adnak tul rajta. A hatóságok kötelessége, hogy ezt a manővert erősen megakadályozzák.

— (Faragó Odön Brassóban.) Megírtuk, hogy *Faragó Odön*, a kolozsvári színész egykori művésze, a kassai és brassói színházterület igazgatója egész ruhatárát Brassóban hagyta. Faragó katonai engedéllyel megjárta Brassót s nagy öröme, épségben találta színházi berendezéseit. Erre vonatkozólag így nyilatkozott:

— A városba, amely ma még szorosan vett haditerület, nem szabad még a polgári lakosságnak belemenni. Én is csak Sztérenyi képviselő úr intervenciójára kaptam rövid két órai tartózkodásra katonai engedelmet, de előre meg kellett mondanom, hogy ezt az időt is pontosan hol fogom töltöni. Természetesen egyenesen a színházhoz siettem, melyet külsőleg teljesen sértetlenül találtam. Bizony hevesen dobogott a szívem, mikor a főkapitány mellém adott emberével átléptem a kaput. A hatósági közeg leszedte az ajtóról a pecsétet és benn voltam az én visszafoglalt brassói színházamban. Kimondhatatlan boldogságot éreztem, amikor

mindenünket sértetlenül megtaláltam, kivéve egy leszögezetlen ládát, melyből közös tiszt egyenruháimat vitték el az oláhok. A holmik megtekintése után az ajtót újból lepecsételtük s az én bemondott programomhoz híven, a Koronakávéházba tartottam, amely az invázió hat heti ideje alatt teljes üzemben állott.

— (Ráth Endre az olasz frontra megy.)

Olvasóink bizonyára emlékeznek arra az afférre, amely a képviselőház szeptember 20-iki ülésén játszódott le *Szilágyi Lajos* és dr. *Ráth Endre* képviselők között. Ráth Endre meginterpellálta a miniszterelnököt, hogy miért hagyták védtelenül Erdélyt. Alig kezdett el beszélni Ráth Endre, Szilágyi ezt kiáltotta feleje:

— Aki becsületszavát adta az ellenségnek, ne beszéljen!

Nagy vihar tört ki erre. Ráth Endre megmagyarázta, hogy mire gondol Szilágyi Lajos. Ráth Endrét a háború kitörése Franciaországban érte és őt is internálták. Hogy megszabaduljon a fogságból, becsületszavát adta, hogy nem harcol Franciaország ellen. Amikor hazajött, jelentkezett Szilágyi Lajosnál, akinek, mint katonai fölöttesének, elmondta az esetet. Szilágyi erre kijelentette Ráthnak, hogy följelenti. Ebből lovagias ügy keletkezett, melynek végén Szilágyi kijelentette, hogy személyében nem akarta sérteni Ráth Endrét. Ráth Endre parlamenti felszólalása végén a következőket jelentette ki:

— És én becsületemet kötöm hozzá és Isten úgy éltesse engem és családomat, hogy ezek után biztos felköttetésem tudatában is elmegyek, de tegye meg Szilágyi Lajos is.

Mint a „Magyar Tudósító” című nyomatos lap közli, Ráth Endre önként jelentkezett frontszolgálatra és jelentkezését elfogadták. Mint tartalékos főhadnagy, holnap délelőtt egy honvéd menetszárad élén az olasz frontra megy.

— Nagy választék női ve-lour-, bársony- és filc-kalapokban a *Kolozsvári Központi Nőikalap Divat-áruház*, Deák F.-u. 12. I. emelet.

— (Letartóztattak egy vásári tolvajbandát.) Tegnap délután a Széchenyi-téren az ügyeletes rendőr egy több tagból álló vásári tolvajbandát fogott le, akik közel egy szekérszerű vásári portékát loptak össze. Moldován Mihály, Rostás Ludovika, Kovács Flóra, Rostás Mariska és Kovács Tódornéból állott az öt tagú tolvajbanda, akik a többiek közt Weinberger Samu, Farkas Salamon, Friedmann Géza és Goldstein Vilmosné Széchenyi-téri kereskedőktől loptak el körülbelül ezer korona értékű árut. A tolvaj cigányokat a rendőrség őrizetbe vette, a náluk talált árukat pedig bűnjelként lefoglalta.

— (Hohenlohe herceg közös pénzügyminiszter.) Bécsből jelentik: *Hohenlohe* herceg elfogadta a neki felajánlott közös pénzügyminiszteri tisztséget.

— (Schvarcz Albert ügye az ítélőtábla előtt.) Alig szerepelt még nagyobb stílusú betörő a kolozsvári büntetőhatóságok előtt, mint Schvarcz Albert, a nagyváradi betörő, aki egy-izben a kolozsvári rendőrség egyik legügyesebb detektívjének keze közül megvasalva ugrott le a robogó vonatról. Később Budapesten kézzelkerült s erős fedezet alatt Kolozsvárra szállították, ahol számot kellett adjon azért a betörésért, amit a Ferenc József-úton követett el. A kolozsvári törvényszék előtt a rosvott multu, betörésért már többször büntetett betörő beismerte bűnét, de beismerő vallomása dacára is 6 évi fegyházat kapott. Az ítélet ellen Schvarcz enyhítésért felebbezett, de mielőtt felebbezési tárgyalása sorra került volna, az ügyészégi fogházból megszökött. A felebbezés tárgyalását a kolozsvári ítélőtábla tegnapra tűzte ki s a tárgyalást vádlott távollétében in kontumáciám meg is tartotta. Az ítélőtábla a büntetés mértékét, az ügy ismertetése után, indokainál fogva helybenhagyta.

— (Rehabilitált görög katolikus lelkész.) Muntján Mihály macedoni görög katolikus lelkész 1908-ban adás-vételi szerződést kötött Fegyest községben Muntján Stefaunál. Pár év

mulva Muntján elhalálozott s akkor örökösei azt állították a papról, hogy hamis adatokat foglalt a szerződésbe, nevezetesen olyan ingatlanokat is beleírt, amik sohasem képeztek alku tárgyát s azt jogelődük el sem adta. A dévai törvényszék az örökösök feljelentésére köz- és magánokirathamisítás címen vád alá helyezte a lelkészt, a főtárgyaláson azonban igazolva a vád tarthatatlan voltát, a vád alól felmentették. Ez ellen a felmentő ítélet ellen a közvád képviselője felebbezett, de minden eredmény nélkül, mert az ítéletábrla a törvényszék ítéletét indokainál fogva helybenhagyta.

— **(Vasutas sors.)** Csak tegnap reggel helyezték át ideiglenes szolgálatra Zágrábból Botvald Ferenc 43 éves, nős, 3 gyermekes mozdonyvezetőt Kolozsvárra s tegnap már utól is érte a vasutas sors: két mozdony ütközése közé kerülve, meghalt. A halállal végződő vasuti baleset tegnap reggel történt a fűtőház telepén. Győri Sándor mozdonyvezető három mozdonyt akart egymás mellé tolatni, Botvald pedig éppen akkor akart a mozdonyok között a pálya tulsó oldalára jutni s szerencsétlenségére a két ütköző közé került. A két hatalmas vaslap mellett úgy összeszorította, hogy egy jajkiáltással összeesett és meghalt. A tragikus sorsu vasutas holttestét beszállították a bonctani intézetbe. Zágrábban lakó családját a balesetről az üzletvezetőség táviratilag értesítette. A helyszínére kiszállott rendőri bizottság megállapítása szerint, haláláért nem terhel senkit sem mulasztás.

— **(Megbüntetett árdragító.)** A rendőrség kihágási ügyosztálya özv. Fogarasi Péterné piaci árúst tulajdon elleni kihágás miatt 10 korona pénzbüntetésre és egy napi elzárásra ítélte el, mert a Széchenyi-téri piacon a gyümölcsöt maximális áron felül árústitta.

— **(A kolozsvári református kollégium)** főgimnáziumában a tanítás november 13-án, hétfőn reggel 8 órakor kezdődik. A beiratások és vizsgálatok 10-én és 11-én lesznek. Vidékiek 13-án is beiratkozhatnak. A megnyitó ünnep 16-án d. e. 10 órakor lesz a Farkas-utcai templomban.

— **(Halálozás.)** Dr. Gámentzy László, a jog- és államtudományok doktora, életének 31. évében hosszas szenvedés után tegnapelőtt meghalt. Temetése f. hó 4-én délután fél négy órakor lesz a köztemető halottas csarnokából.

— **(Árdragító az ítéletábrla előtt.)** Hartig Chájem Simoje mojszini szatócs ez év tavaszán megjelent a magyarneműgyei és haszódí vásárokon s nagymennyiségű gabonát, 2032 kilogramm tengerit, 94 kilogramm babot és 80 kilogramm borsót vásárolt össze, dacára annak, hogy vásárlási igazolvánnyal nem rendelkezett s a megvásárolt termény házi szükségletét messze felülmulta. A esendőrk jelentése alapján a dési ügyészség vád alá helyezte árdragítás vétsége címen, de a törvényszék, miután igazolta, hogy saját maga és kiterjedt rokonsága szükségletét akarta fedezni s hogy hivatásos terménykereskedő, a vád alól felmentette. A felmentő ítélet ellen beadott semmisségi panasz folytán tegnap az ítéletábrla tárgyalta az árdragítással vádolt kereskedő bűnügyét. A tárgyaláson Hamza Géza kir. ítéletábrlai tanácselnök elnökölt. A vádat Gyarmathy Béla kir. ügyész képviselte, a védelmet pedig Ausch Jenő dr. ügyvéd látta el. A felebbviteli bíróság a perbeszéd után a törvényszék ítéletét indokainál fogva helybenhagyta.

— **Névjegyeket vidékre is leg-
rövidebb idő alatt készít a Gombos
F. Lyceum-könyvnyomda Kolozsvár,
Deák Ferenc-utca 12. szám.**

Irodalom és művészet

Nemzeti Színház.

Pénteken: A keringő. (Ujdonság, először. Bérlet 45. sz. A.) Kezdet 7 órakor.
Szombaton d. u.: Orpheus az alvilágban. (Rendkívüli délutáni előadás félhelyárakkal.)
Szombaton este: A keringő. (2-odszor. Bérlet 46. szám, B.) Kezdet 7 órakor.
Vasárnap d. u.: Romeo és Julia. (Félhelyárakkal.)
Vasárnap este: A kis gróf. (39-edszer. Bérlet 47. szám, C.) Kezdet 7 órakor.)

Szinkör-mozgó.

Pénteken: A sárkány. (Az amerikai filmgyártás remeke.)
Szombaton: A Sárkány. (Az amerikai filmgyártás remeke.)
Vasárnap: Halálra ítélve!

Egyetem-mozgó.

Pénteken: Akik csak egyszer szeretnek.
Szombaton: Szent házasság.
Vasárnap: A sárkány. (Az amerikai filmgyártás csodája.)

Uránia-színház.

Pénteken: Haldokló vágyak. (Nordisk-gyár ujdonsága.)
Szombaton: Hullámok ölén. (Henny Portennel a főszerepben.)
Vasárnap: Szent házasság. (Nordisk-filmujdonság.)

Drágasági pólék a színészeknek.

A háborus drágaság nyomasztó terhe legjobban a fix-fizetésű tisztviselőket terheli. Tul vagyunk már azokon az időkön, amikor Thália papnőit a közönség jószívére bízta az élelmes direkció, ma már a színészek rendesen dotált polgárok, akiket éppen úgy érint a hus-, a burgonya-inség gondja, mint a kötött fizetésére utalt járásbíró, vagy a pénzügyi tisztviselőt. A színház igazgatósága jól tudja, hogy a nehéz megélhetési viszonyok milyen súlyosan érintik tagjait is és Janovics Jenő dr. elismerésreméltó gondoskodása már több ízben a segítés reális eszközeivel igyekezett tagjainak élete sorját megkönnyíteni. Az alkalmi husakció nagy sikeréről már beszámoltunk. Volt eset, hogy az országban a legolcsóbb hus (a marhahus kilóját 1 kor. 60 fillérért) a kolozsvári színészek kapták. Ezenkívül a legszükségesebb háztartási cikkeket juttatott tagjainak méltányos áron Janovics dr. gondoskodása. Borsót és rizst Bethlen Ödön gróf főispán révén csak legutóbb is nagyobb kvantumban kaptak a kolozsvári színház tagjai s a családok szükségletéről is gondoskodás történt. November 1-én pedig, kedves meglepetésül, drágasági pólékban részesültek a színészek. Az elsőrendű tagok 100, a kisebb javadalmazásúak 60—60 koronát kaptak s ebből a momentán segélyből az utolsó színpal-tologatóig mindenkinek juttatott Janovics Jenő dr. nobilis készsége. Nem kevesebb, mint 9327 koronát osztottak ki ezuttal a színészek között és soha jobbkor, mint a novemberi vásár napján érkezett a váratlan segítség. Annál nagyobb örömkünkre szolgálnak mindezek regisztrálása, mert a nagyobb vidéki társulatok még mindig konzorciumon alapon dolgoznak és sajnos, ez a rendszer csak a színész-proletáriátust növelte. Janovics Jenő dr. hozzáértését és erős szervező képességét dicséri, hogy a kolozsvári színház nemcsak a rendes, méltányos fizetésben, hanem megismétlődő rendkívüli segélyekben részesítheti tagjait.

* **A keringő.** Ma este lesz a bemutató előadása Ruttkay György új, nagy-sikerű színpal-játékának, „A keringő”-nek. Szombaton este másodszor adják „A keringő”-t.

* **Romeo és Julia** — délután. Vasárnap délután 3 órakor Shakespeare „Romeo és Julia”-ját adják félhelyárakkal s a két főszerepben Nagy Ilonával és Lengyel Vilmostal.

* **Kis gróf.** Ez évadban először adják vasárnap este Rényi és Martos világszerte nagy sikert aratott s nálunk is az 50-edik előadása felé közeledő „Kis gróf” c. operettjét.

* **Orpheus az alvilágban.** Az operett-írás egyik klasszikus értékű gyöngye, az „Orpheus az alvilágban” fog szombaton délután félhelyárakkal színrekerülni.

A sárkány. Az idei évad egyik legnagyobb mozi-szenzációja, „A sárkány” fog három egymásutáni napon: pénteken, szombaton és vasárnap előadásra kerülni. Az amerikai filmgyártás alig alkotott ennél tökéletesebb, szédületesebb technikájú filmujdonságot. Első két napon a Szinkör-mozgóban, vasárnap pedig az Egyetem-mozgóban adják „A sárkány”-t.

Henny Porten az Urániában. Szombaton az Urániában a „Hullámok ölén” c. dráma kerül színre, Henny Portennel a főszerepben.

Halálra ítélve! Egy izgalmasan érdekes drámai ujdonságot hirdet a műsor vasárnapra a Szinkör-mozgóban. Címe: „Halálra ítélve!”

Szent házasság. A Nordisk-filmgyár egyik legművésztibb remeke, a „Szent házasság” fog szombaton az Egyetem-mozgóban, vasárnap pedig az Urániában színrekerülni.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZÁSZ ENDRE

LAPTULAJDONOS:

GOMBOS FERENCZ „LYCEUM”-KÖNYVNYOMDA

KIADÓ: GÖPPOLT GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL TELEFON: 204

NYILT-TÉR

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a kedves kis leányunk, testvérke, unoka és rokon

MARGITKA

folyó hó 2-án éjjel 1 órakor, 9 éves korában súlyos szenvedés után elhunyt.

Egy bimbó volt az élet fáján, de nem ki-mélte a halál, aki a szülői szeretet minden gondos ápolása dacára elragadta, hagyván szeretett szívében bűt és bánatot.

A kedves gyermek hült tetemei folyó hó 3-án délután 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a temetői kápolnából a közös sírkertben az örök nyugalomnak átadatni.

Lelkéért a szent miseáldozat folyó hó 4-én délelőtt 10 órakor a főtéri plebániái templomban fog az Urnak bemutatni.

Legyenek szépek álmai!

Az angyalok virrasszanak sirja felett

Kolozsvár, 1916 november 2 án.

Vallentini Ödön és neje **Losy Olga** bánatos szülők. **Vallentini Béla**, édes testvére **Losi Losy Béla** és neje **Nemsur Vilma** mint nagyszülők. **Losi Losy Károly**, **Losi Losy Gizella**, mint nagybátyja, illetve nagy-nénje. **Szucsek Ferenc**, **Szucsek István** mint unokatestvérei. Több közeli és távoli rokon és ismerősök nevében is.

APOLLO SZÍNHÁZ

ELSŐ KOLOZSVÁRI MOZGÓFÉNYKÉP-VÁLLALAT.

Műsor 1916. november hó 3-án:

Fekete huszár.

3 felvonásos háborus dráma. Írta és rendezte: **HARRY PIEL.**

H borus híradó.

Természeti.

Mihály tyukja.

Humoros.

Egy milliomos kalandja.

Társadalmi dráma két felvonásban.

Kezdet: Vasárnap és ünnepnap 3-tól este 11-ig. Hetköznapiakon este 6 órától 11 óráig.

Helyárak: Páholyülés 90 fillér. Zárszék 70 fillér. Támlásszék 40 fillér. I-ső hely 30 fillér. Katona- és gyermekjegy 20 fillér.

Egy jó zongorista kerestetik az Apolló-színházhoz.

Keresztény, **kisasszonyt** keresek óvadékképes **kisasszonyt** ruhafelvé-telhez. Németül tudó előnybe részesül.

Nagy Domokos gőzmosó-gyára, Unió-utca 24. szám.

szinkör-Mozgó

Pénteken:

Amerikai filmgyártás remeke:

A sárkány

Szombaton:

A sárkány

amerikai filmszenzáció.

Rendes helyárak:

Páholy..... 1 kor. Alsó erkély 50 fill.
Földszint..... 70 fill. Felső erkély 40 fill.

Előadások kezdete hétköznapokon:

5 órákor, 6¹/₂-kor, 8-kor és 9¹/₂ órákor.

Előadások kezdete vasár- és ünnepnapokon:

2¹/₂-kor, 4-kor, 5¹/₂-kor, 7-kor, 8¹/₂-kor és 10 órákor.

Kerestetik jóra való főzni tudó szász, vagy német leány

Cím „Rendes“ jel-igére a kiadóban.

ki minden házi munkát végez.

Sikerült egy nagyobb tétel

czérnát

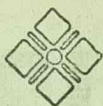
és gép alsószálat venni, melyet aránylag olcsó árban kiárusít:

Sipos Jenő

rövidáru, nődivat és kézimunka üzlete, Mátyás kir.-tér 17.

Eladó házas telek

a belváros legforgalmasabb helyén

Cím: Gombos F. papírüzletben, Deák F.-u. 12.

Veszek és eladok

nagyban:

6- és új-borokat

Burgonyát, hagymát és más veteményt, alma, dió és más fagyümölcsöket, izeket és aszalt gyümölcsöt, tejtermékeket, déli gyümölcsöket, terményárúkat és gyarmatárúkat.

Ajánlatokat és megrendeléseket kérek:

Élelmi és termény-raktár.
Dávid Ferenc-utca 8. szám.

„Ujság“ függetlenségi napilapra előfizetni lehet naptól-napig a kiadóhivatalban: Deák Ferenc-utca 12. sz., emelet.

KÖLOZSVÁR VÁROS ELEKTROMOS MŰVE

GANZ-FÉLE

VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNY-TÁRS. ÜZEMVEZETŐSÉGE

KÖLOZSVÁR, SZÉCHENYI-TÉR 41.
(szék palota.) Telefon 403

Elvállal elektromos világítási és erőátviteli berendezéseket. —

Izzólámpák, izzólámpa szénpálcák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron.

Költségvetéseket és felvilágosításokat díjtalanul ad. —

Egyetem-Mozgó

Pénteken:

A kik csak egyszer szeretnek.

Szombaton:

A Nordisk-gyár remekműve:

Szent házasság.

Rendes helyárak:

Páholy..... 1.20 K I-ső hely 60 fill.
Zártszék 80 fill. II-ik hely 40 fill.

Uránia Színház

Pénteken:

Nordisk művészi ujdonság:

Haldokló vágyak.

Szombaton:

Henny Portennel a főszerepben:

Hullámok ölén.

Rendes helyárak:

Páholy..... 1.20 K I-ső hely 60 fill.
Zártszék 80 fill. II-ik hely 40 fill.

Előadások kezdete hétköznapokon:

5 órákor, 6¹/₂-kor, 8-kor és 9¹/₂ órákor.

Előadások kezdete vasár- és ünnepnapokon:

2¹/₂-kor, 4-kor, 5¹/₂-kor, 7-kor, 8¹/₂-kor és 10 órákor.

GOMBOS F.

"LYCEUM"-könyvnyomda

Kolozsvár, Deák F.-utca 12.

Erdély legnagyobb,

modern

betűkkel és

gépekkel

felszerelt

nyomdája,

hol mindennemű nyomtatvány
rövid idő alatt, izléses kivitel-
ben, jutányos árban készül.

Telefonszám: 204.